

Η 7η επιστημονική ημερίδα του Οδοντιατρικού Συλλόγου Αττικής:

«Τι πρέπει να γνωρίζει ο Οδοντίατρος για την παραπομπή και μελέτη της Υπολογιστικής Τομογραφίας Κωνικής Δέσμης»

Ο συντονιστής κ. Κ. Τσιχλάκης με ομιλητές της ημερίδας

Η 7η και τελευταία επιστημονική ημερίδα του Οδοντιατρικού Συλλόγου Αττικής για το 2018 πραγματοποιήθηκε με μεγάλη επιτυχία. Ο τίτλος της επιστημονικής ημερίδας που συνδιοργανώθηκε με την Ελληνική Εταιρεία Οδοντικής και Γναθοπροσωπικής Ακτινολογίας (ΕΕΟΓΑ) ήταν «Τι πρέπει να γνωρίζει ο Οδοντίατρος για την παραπομπή και μελέτη της Υπολογιστικής Τομογραφίας Κωνικής Δέσμης». Συντονιστής της ημερίδας την οποία παρακολούθησαν περισσότεροι από 350 οδοντίατροι μέλη του Ο.Σ.Α., ήταν ο πρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας Οδοντικής και Γναθοπροσωπικής Ακτινολογίας καθηγητής Διαγνωστικής και Ακτινολογίας Στόματος της Οδοντιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ **κ. Κώστας Τσιχλάκης**.

Ο κ. Κώστας Τσιχλάκης

Στόχος της επιστημονικής ημερίδας ήταν να ενημερωθούν οι Οδοντίατροι για την πιο σύγχρονη απεικονιστική μέθοδο στον τομέα της Οδοντιατρικής, την Υπολογιστική Τομογραφία Κωνικής Δέσμης (ΥΤΚΔ). Ειδικότερα, ο καθηγητής κ. Κώστας Τσιχλάκης στην εναρκτήρια εισήγηση της ημερίδας ανέλυσε τις βασικές αρχές λειτουργίας της ΥΤΚΔ και αναφέρθηκε στην εκπαίδευση που πρέπει να έχει ο κλινικός όσον αφορά την ΥΤΚΔ. Ειδικότερα, ο κ. Τσιχλάκης επισήμανε την αναγκαιότητα ο γενικός οδοντίατρος

να αποκτήσει τις απαραίτητες γνώσεις ώστε να είναι σε θέση αναγνωρίσει τη σημασία και τη βαρύτητα των πληροφοριών που του παρέχει η ΥΤΚΔ και να είναι ικανός να αξιοποιήσει τις πληροφορίες αυτές στην κλινική πράξη. Επίσης ο ομιλητής τόνισε ότι, ο οδοντίατρος θα πρέπει να γνωρίζει ότι ο ΥΤΚΔ διαθέτει διαφορετικά πεδία ακτινοβολίας (FOV) και ανάλογα με το περιστατικό να πα-

Ο κ. Αθαν. Υφαντής

Από αριστερά η κυρία Μητσέα οι κ.κ. Αγγελόπουλος, Αποστολάκης, Τσιχλάκης, Δαμάσκος, η κυρία Νταϊλιάνη, η κυρία Αλεξίου, ο κ. Βάρδας, ο κ. Μακρής και ο Πρόεδρος του ΟΣΑ κ. Αθανάσιος Υφαντής

ραπέμει τον ασθενή για την ακτινοβολήση με το κατάλληλο πεδίο.

Στην συνέχεια η Επίκουρη Καθηγήτρια της Διαγνωστικής και Ακτινολογίας Στόματος της Οδοντιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ, **κ. Αναστασία Μητσέα** παρουσίασε τα κριτήρια παραπομπής και τις Ευρωπαϊκές κατευθυντήριες οδηγίες που

αφορούν την ΥΤΚΔ. Ειδικότερα, η παρουσίαση αυτή είχε σαν στόχο να κατανοήσουν οι Οδοντίατροι ποιά στοιχεία θα πρέπει να συνεκτιμούν για να παραπέμψουν τον ασθενή για εξέταση με ΥΤΚΔ και ότι σε καμία περίπτωση η ΥΤΚΔ δεν αποτελεί εξέταση «ρουτίνας». Τέλος παρουσιάστηκαν οι Ευρωπαϊκές Κατευθυντήριες οδηγίες για την χρήση του ΥΤΚΔ οι οποίες συγγράφηκαν από μια ερευνητική ομάδα αποτελούμενη από προσωπικό

πέντε Ευρωπαϊκών πανεπιστημίων. Από την Ελλάδα επικεφαλής της ερευνητικής ομάδας της Κλινικής Διαγνωστικής και Ακτινολογίας Στόματος του ΕΚΠΑ, ήταν ο Καθηγητής Κ. Τσιχλάκης και συμμετείχαν η Καθηγήτρια Κ.Καραγιάννη και η Επίκουρη Καθηγήτρια Α.Μητσέα καθώς και Μεταπτυχιακοί φοι-

τητές της κλινικής. Το τελικό κείμενο των κατευθυντήριων οδηγιών αποτελεί επίσημη έκδοση της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τίτλο, CONE BEAM CT FOR DENTAL AND MAXILLOFACIAL RADIOLOGY Evidence-Based Guidelines, Directorate-General for Energy Directorate-D-Nuclear Energy Unit-D4-Radiation Protection 2012, N° 172, και είναι διαθέσιμο από τη ηλεκτρονική διεύθυνση http://www.sedentext.eu/files/radiation_protection_172.pdf με ελεύθερη πρόσβαση.

Ο Αναπληρωτής Καθηγητής της Οδοντιατρικής Σχολής του ΑΠΘ **κ. Χρήστος Αγγελόπουλος** στην εισήγησή του με τίτλο «Ακτινοανατομία στην ΥΤΚΔ» παρουσίασε τα ανατομικά μόρια της περιοχής του στοματογναθικού συστήματος όπως αυ-

τά απεικονίζονται στην ΥΤΚΔ. Η απεικόνιση και στις τρεις διαστάσεις που παρέχει η ΥΤΚΔ δίνει την δυνατότητα να διακριθούν με σαφήνεια ανατομικές δομές που ήταν αδύνατον να διακριθούν στα συμβατικά ακτινογραφήματα. Όπως τόνισε ο κ. Αγγε-

Η κ. Αναστασία Μητσέα

Ο κ. Χρήστος Αγγελόπουλος

Ο κ. Μιχαήλ Μάστορης

Η κ. Αικατ. Καραγιάννη

Ο κ. Νικόλαος Μακρής

λόπουλος είναι πολύ σημαντικό ο οδοντίατρος να αναγνωρίζει τα ανατομικά μόρια όπως απεικονίζονται στην ΥΤΚΔ. Γνωρίζοντας την ακτινοανατομία στην ΥΤΚΔ ο οδοντίατρος θα είναι ικανός να αντιληφθεί με ακρίβεια την εντόπιση των ευρημάτων από την ΥΤΚΔ και τη σχέση τους με τα βασικά ανατομικά μόρια έτσι ώστε, οποιαδήποτε θεραπευτική παρέμβαση να σχεδιαστεί και να πραγματοποιηθεί με τέτοιο τρόπο που να μην προκαλέσει βλάβη στα παρακείμενα ανατομικά μόρια.

Στην συνέχεια ο **κ. Μιχάλης Μάστορης** στην ομιλία του παρουσίασε τις τεχνικές με τις οποίες πραγματοποιείται η ανασύνθεση των δεδομένων και αξιολογείται το οστικό υπόστρωμα των γνάθων. Τονίστηκε, πόσο χρήσιμο είναι για τον κλινικό οδοντίατρο το να είναι σε δέση να

αξιολογεί το οστικό υπόστρωμα των γνάθων ιδιαίτερα πριν την τοποθέτηση οστεοεσωματωμένων εμφυτευμάτων.

Η Ομότιμη καθηγήτρια **κ. Καίτη Καραγιάννη** παρουσίασε τις εφαρμογές της ΥΤΚΔ στην απεικόνιση των δοντιών και του περιοδοντίου. Ειδικότερα, η κα Καραγιάννη έκανε σαφές μέσα από την παρουσίαση σχετικών περιστατικών ότι η υπολογιστική τομογραφία κωνικής δέσμης πρέπει να χρησιμοποιείται μόνο όταν οι πληροφορίες που παρέχει τροποποιούν το σχέδιο θεραπείας. Επισημάνθηκε ότι με βάση τις Ευρωπαϊκές Κατευθυντήριες οδηγίες για την χρήση του ΥΤΚΔ, η χρήση του ενδείκνυται σε συγκεκριμένα, σύνθετα περιστατικά όπου οι πληροφορίες που μας δίνουν τα συμβατικά ακτινογραφήματα δεν είναι επαρκής. Η ομιλήτρια τόνι-

Πλήθος οδοντιάτρων παρακολούθησε την ημερίδα

Οι ομιλητές και ο συντονιστής κ. Κ. Τσιχλάκης με τον Πρόεδρο και τον Γ.Γ. του ΟΣΑ

σε ότι, η ΥΤΚΔ θα πρέπει να επιλέγεται για περιστατικά που αφορούν τα δόντια και το περιοδόντιο μόνο όταν οι πληροφορίες που μας δίνει τροποποιούν το σχέδιο θεραπείας.

Ο **κ. Νικόλαος Μακρής** ενημέρωσε τους συναδέλφους για τις εφαρμογές του ΥΤΚΔ στην ενδοδοντία μέσα από την παρουσίαση κλινικών, περιστατικών. Όπως τόνισε ο ομιλητής, σε συμφωνία με τις Ευρωπαϊκές Κατευθυντήριες Οδηγίες για την χρήση της ΥΤΚΔ ενδείκνυται στα περιπλεγμένα περιστατικά ενδοδοντίας, μόνο όταν τα συμβατικά ακτινογραφήματα δεν δίνουν

επαρκείς πληροφορίες και οι πληροφορίες που παρέχει η ΥΤΚΔ μπορεί να τροποποιούν το σχέδιο θεραπείας.

Στην συνέχεια ο καθηγητής κ. Κώστας Τσιχλάκης αναφέρθηκε στην εφαρμογή της ΥΤΚΔ στην διάγνωση των οστικών αλλοιώσεων των γνάθων. Όπως ανέφερε ο κ. Τσιχλάκης η τρισδιάστατη απεικόνιση με την ΥΤΚΔ δίνει την δυ-

νατότητα να γίνει η εκτίμηση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της βλάβης που θα διευκολύνουν την διαφορική διάγνωση, να εντοπιστεί η βλάβη και η σχέση της με τα παρακείμενα ανατομικά μέρη με σαφήνεια και να υπολογιστούν οι πραγματικές διαστάσεις της.

Η ιατρός ακτινολόγος **κ. Ντόρα Νταιλιάννα** αναφέρθηκε στην χρησιμότητα της ΥΤΚΔ για την διάγνωση συστηματικών νόσων με εκδηλώσεις στα οστά των γνάθων. Αναφέρθηκε στα ιδιαίτερα απεικονιστικά χαρακτηριστικά των πιο συχνών γενικών νόσων όπως η οστεοπόρωση, το πολλαπλό μυέλωμα, η νόσος του Paget και το λέμφωμα.

Η **κ. Νάντια Αλεξίου** παρουσίασε την εφαρμογή της ΥΤΚΔ για την μελέτη της Κροταφογναθικής Διάρθρω-

Η κ. Ντόρα Νταιλιάννα

Η κ. Κων/να - Ελένη Αλεξίου

σης (ΚΓΔ). Αναφέρθηκε η τεχνική της λήψης με την ΥΤΚΔ και η μεθοδολογία των ανασυνθέσεων σε τομές κάθετες και παράλληλες στον επιμήκη άξονα των κονδύλων, με κλειστό και ανοικτό στόμα. Στη συνέχεια με επιλεγμένα περιστατικά παρουσιάστηκαν τα απεικονιστικά ευρήματα σε περιπτώσεις οστεοαρθρίτιδας, ρευματοειδούς αρθρίτιδας, υπερτροφίας των κονδύλων, ασυμμετριών του προσώπου και καταγμάτων.

Ο κ. Σπύρος Δαμάσκος

Ο Επίκουρος Καθηγητής **κ. Σπύρος Δαμάσκος** αναφέρθηκε στην παρουσίασή του στον εντοπισμό τυχαίων ευρημάτων και των artifacts στην ΥΤΚΔ. Ειδικότερα παρουσιάστηκαν οι ενσυσβεστώσεις των μαλακών μορίων και αναφέρθηκε η δυνατότητα απεικόνισής τους με την ΥΤΚΔ. Επίσης επισημάνθηκε η υποβάθμιση της εικόνας από την παρουσία ψευδοενδείξεων (artifacts) τα οποία παράγονται από τα ξένα σώματα που οφείλονται σε οδοντιατρικά υλικά και από τη μετακίνηση του ασθενούς κατά τη λήψη.

Η τελευταία παρουσίαση της ημερίδας έγινε από τον **κ. Δημήτρη Αποστολάκη** και αφορούσε την εξαγωγή δεδομένων με τη μορφή αρχείων DICOM και STL. Ο κος Αποστολάκης αναφέρθηκε στις τεχνικές προδιαγραφές και στον

τρόπο με τον οποίο τα αρχεία αυτά αξιοποιούνται για την κατασκευή χειρουργικών ναρθήκων και την κατευθυνόμενη τοποθέτηση οστεονσωματούμενων εμφυτευμάτων.

Τέλος στο πλαίσιο της ημερίδας παρουσιάστηκαν δύο νέα συγγράμματα Γναθοπροσωπικής Ακτινολογίας που εκδόθηκαν πρόσφατα. Συγκεκριμένα παρουσιάστηκαν α) το βιβλίο «Διαγνωστική και Ακτινολογία Στόματος» των Κ. Τσιχλάκη και Αικ. Καραγιάννη το οποίο καλύπτει όλο το φάσμα των γνώσεων που αφορούν την Διαγνωστική και Ακτινολογία Στόματος και β) το βιβλίο

Ο κ. Δημ. Αποστολάκης

Maxillofacial C.B.C.T των W. Scarfe και C. Angelopoulos το οποίο αναφέρεται με λεπτομέρεια σε όλο το φάσμα των εφαρμογών του ΥΤΚΔ στην οδοντιατρική.

Μετά το τέλος των παρουσιάσεων οι συνάδελφοι που παρακολούθησαν την ημερίδα είχαν την ευκαιρία να απευθύνουν ερωτήσεις και να συζητήσουν με τους ομιλητές για τυχόν απορίες ή προβληματισμούς τους σε θέματα που σχετίζονταν με την παραπομπή και μελέτη της Υπολογιστικής Τομογραφίας Κωνικής Δέσμης (ΥΤΚΔ - CBCT).

Κατάμεστη η αίθουσα από συναδέλφους Οδοντιάτρους